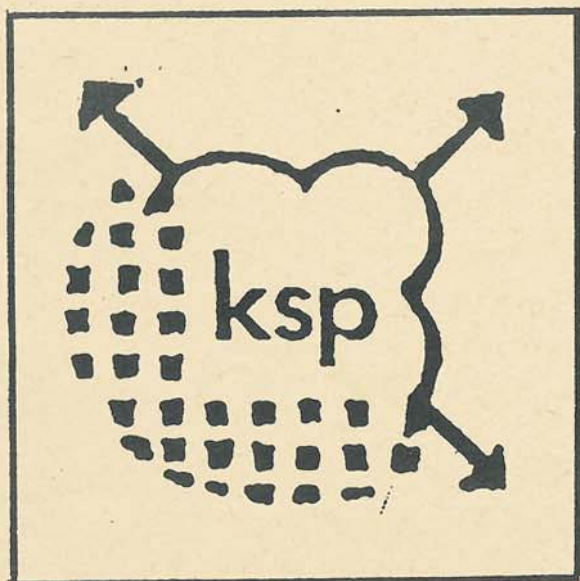
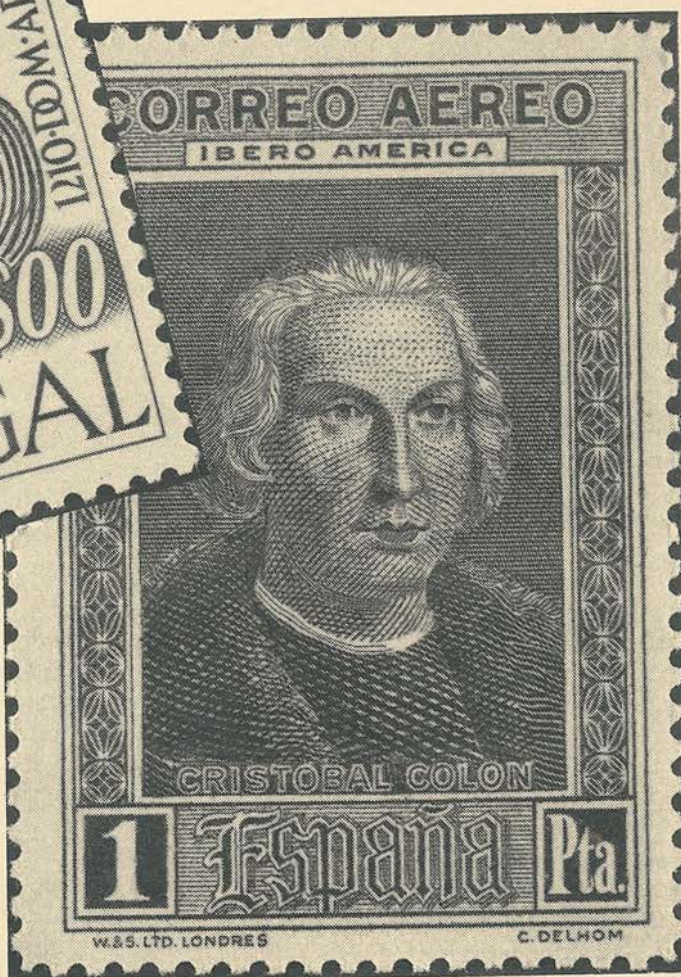

IBERIA

kontaktgroep
spanje ~ portugal

Bestuursuitbreiding

In de ruim zeven jaar van het bestaan van onze contactgroep Spanje-Portugal, heeft het bestuur van onze vereniging bestaan uit drie personen, te weten: een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

In de loop van de tijd is echter gebleken, dat de activiteiten van onze contactgroep naar binnen en naar buiten zwaar drukken op de drie vrijwilligers die voor een belangrijk deel de kar trekken.

Dit heeft er toe geleid, dat we in onze recente enquête ondermeer vroegen of er leden waren die mogelijkheden hadden om hand- en spandiensten aan het bestuur te leveren. Tot onze grote vreugde bleken er en aantal te zijn die hiertoe bereid waren en dat heeft er toe geleid, dat we ons bestuur konden verdubbelen tot zes personen.

Tijdens een bijeenkomst in het Postiljonmotel te Bunnik, van het oude bestuur samen met drie leden die bereid waren gevonden de helpende hand te bieden, werd gebrainstormd.

We hebben uitgebreid gesproken over verschillende belangrijke verenigingszaken, zoals de vraag:

“Wat verwacht iemand die lid van onze contactgroep wordt?”

Naar onze mening verwacht iemand in deze contactgroep een aantal gelijkgestemde zielen te vinden, die of met Spanje of met Portugal verzamelen bezig zijn. Dat is al een pluspunt in vergelijking met een algemene vereniging, waarvan de betrokkene eventueel al lid is. De kans is in onze contactgroep groot dat hij of zij er leden vindt die in hetzelfde geïnteresseert zijn. Hierdoor ontstaan kontakten en uitwisseling van gedachten en ervaringen.

Natuurlijk wordt iemand van onze contactgroep lid om er wijzer van te worden en hoopt de betreffende zijn of haar verzameling door deze kontakten te kunnen uitbreiden.

Wanneer wij als vereniging ons hiervan bewust zijn, dan moeten we trachten aan zoveel mogelijk verlangens te voldoen.

Wat kan Iberia doen?

Binnen onze vereniging beschikken we gelukkig over een aantal

gespecialiseerde verzamelaars die in staat mogen worden geacht andere leden redelijk te kunnen informeren als deze met vragen komen. Wanneer zij daarop de antwoorden niet weten, zijn zij meestal wel in staat om er achter te komen waar die antwoorden (eventueel in de literatuur) te vinden zijn.

De vier bijeenkomsten (eenmaal in de drie maanden) per jaar voldoen zeker. Getracht wordt om zoveel mogelijk bijeen te komen op een centraal punt in ons land. De opkomst (ook van leden die van heel ver moeten komen) is redelijk bevredigend. Uit de enquête bleek ook, dat veel leden nooit de bijeenkomsten zullen bezoeken, omdat ze daarvoor te weinig tijd of gelegenheid hebben.

Dit betekent wel, dat een groot deel van onze leden alleen is aangewezen op het contact dat zij hebben via ons driemaandelijkse blad en via de elke drie maanden te houden veiling tijdens onze bijeenkomsten, waar zij dan schriftelijk kunnen bieden op materiaal dat in die veiling is.

Wij begrijpen, dat het van groot belang is om deze grote groep leden zoveel mogelijk van dienst te zijn om op die manier er voor te zorgen dat ze tevreden zijn over hun lidmaatschap.

Aangezien dit dus voornamelijk zal moeten geschieden via ons blad, menen wij dat het belangrijk is om de leden in het algemeen de mogelijkheid te bieden om via ons blad contact te kunnen onderhouden.

Aangezien iedere verzamelaar het verwerven van nieuwe aanwinsten als een van de belangrijkste onderdelen ziet van zijn liefhebberij moeten we trachten daarvoor de nodige mogelijkheden te scheppen.

In ons blad openen we een rubriek: "**Vraag en aanbod**", waarin leden kunnen vragen naar bepaalde zegels of brieven of andere fillatelistische informatie. Het maakt niet uit wat er wordt gevraagd als het maar gaat om filatelie van Spanje en/of Portugal. Ook kunnen leden dit soort zaken aanbieden.

Om een en ander nog verder te intensiveren werd reeds besloten tot het organiseren van twee schriftelijke veilingen per jaar als een **extra** op de vier veilingen tijdens de bijeenkomsten.

De eerste schriftelijke veiling van mei/juni 1994 heeft inmiddels

plaatsgevonden en we mogen stellen dat de leden hierop zeer positief hebben gereageerd. In de maanden oktober/november 1994 zal de tweede schriftelijke veiling plaatsvinden en dat alles naast de gewone veilingen tijdens de driemaandelijkse bijeenkomsten.

Ook al kan een lid niet naar de bijeenkomsten komen, om welke reden ook, dan nemen we aan, dat hij of zij toch wel propaganda kan maken voor onze vereniging, zeker wanneer hij of zij kontakten heeft met andere Spanje/Portugal-verzamelaars. Wijshen op het bestaan van onze gespecialiseerde vereniging en tracht hen ook lid te maken. Daar rekenen we ook op!

Voorts zijn we bezig om te trachten via Iberia gespecialiseerde literatuur te kunnen bestellen voor onze leden (we denken hierbij o.a. aan katalogi e.d.). Datzelfde willen we trachten te doen met betrekking tot Spaanse en/of Portugese filatelistische tijdschriften.

Ook roepen wij leden op om indien mogelijk eens een lezing of eenvoudig een "babbeltje" te houden over het terrein dat zij verzamelen. Indien daartoe dia's moeten worden vervaardigd dan kan er hulp worden verleend. Vrijwilligers voor alstublieft!!! U kunt u melden bij een van de bestuursleden.

Dit alles heeft er toe geleid dat we ons bestuur hebben uitgebreid en wel als volgt:

Voorzitter: C.L.Minderaa; Secretaris: F. v. Beekum; Penningmeester: D. Glaudemans; (nieuw zijn de volgende funktionarissen) Commissaris ledenadministratie: W.K. Hoogeveen; Commissaris P.R. (Public Relations): H. Kause; Commissaris schriftelijke veilingen: J.P. de Lange.

Tot zover deze informatie. In ons volgende blad hopen wij u meer te kunnen vertellen over onze activiteiten.

Mi.

Koning Amadeus I:

Varieteiten van de 1e emissie van Puerto Rico

Inleiding.

Ter inleiding van dit artikel dient kort toegelicht te worden dat koning Amadeus I van Spanje leefde van 1845 tot 1890 en dat hij slechts korte tijd koning van Spanje is geweest, n.l. van 1870 tot 1873; wellicht kent u hem ook als de hertog van Aosta.

Zijn controversieele koningsschap vond plaats in een politiek zeer onstabiele tijd, hetgeen tevens de reden is dat zijn koningschap zo kort duurde: vanaf de eerste dag van zijn aantreden was er een steeds sterker wordende oppositie van republikeinen en radikalen, terwijl ook de Cortes haar steun aan deze koning relatief snel opgaf, zodat hij uiteindelijk al binnen 3 jaar het veld moest ruimen.

Ondanks zijn kortstondige koningsschap zijn er desalniettemin diverse zegels gedrukt waarop zijn beeltenis voorkomt. De Spanje verzamelaars kennen hem van de serie Edifil nummer 118 t/m IZ9, uitgegeven in 1872/73, waarnaar ik hier gaarne korthedshalve verwijs.

De zegels tonen bovenin het zegelbeeld het inschrift "comunicaciones" dat karakteristiek is voor de Spaanse niet-koloniale zegels. In het kader van dit artikel ga ik verder niet in op deze omvangrijke emissie van Spanje.

Voorts kennen wij koning Amadeus I ook van de niet gecatalogiseerde zwarte 12 centimos zegel uit deze periode die als "sello

Afb. 1

barrado" (met 3 horizontale strepen erdoor) regelmatig opduikt op veilingen en in verzamelingen; de 3 strepen geven aan dat de Spaanse Correos de zegel voor de geplande uitgifdatedatum

heeft teruggetrokken (in dit geval wegens het voortijdig aftreden van de koning) zodat deze zegel nooit officieel is uitgegeven. Omdat wellicht niet iedereen deze zegel kent en om uw gedachten in het goede spoor te leiden, staat als afbeelding 1 bij dit artikel een voorbeeld van deze ter vernietiging teruggetrokken "sello barrado", in getande en in ongetande versie.

Koning Amadeus I: de laatste emissie van de Antillen.

Ook in de kolonien komt koning Amadeus I op verschillende emissies voor; ik beperk mij in dit artikel tot de zegels van resp. Antillen, Cuba en daarna tenslotte Puerto Rico.

Onder Antillen staat een emissie van 1873 in de Edifil catalogus vermeld met de nummers 25, 26 en 27 en als waarden 25 centimos grijs, 50 centimos bruin en 1 peseta bruingeel; alle zegels hebben een tanding D:14. De 3 zegels tonen het inschrift "Ultramar año 1873" boven de afbeelding van koning Amadeus I en vormen tesamen de laatste in de catalogus onder Antillen vermelde emissie. Deze Ultramar zegels waren geldig op elk der Spaanse eilanden in dit gebied. In afbeelding 2 bij dit artikel ziet u een afbeelding van deze 3 zegels.

Afb. 2

Kijken wij in de Unificado catalogus, dan staan daarin verschillende variëteiten bij deze laatste Antillen emissie vermeld: de 25 centimos zegel bestaat ook in de kleur lila (Un.nr 25a) en de 50 centimos zegel bestaat ook in de kleur donkerbruin (Un.nr. 26a). Voorts bestaan 25 centimos lila en 50 centimos bruin ook nog in een ongetande versie (met resp. Un.nrs. 25as en 26s). Tenslotte is van de 50 centimos bruin zegel een vervalsing bekend (zowel los als op brief) die vermeld staat onder nummer Un.nr. 26F.

De posttarieven structuur liet sinds enkele jaren toe dat een lager frankeertarief betaald mocht worden voor verzendingen binnen het stadsgebied Havana in Cuba. Om deze reden was het al vanaf 1855 gebruikelijk dat er in aanvulling op de series van de Antillen, steeds ook nog een zegel met een lagere waarde werd uitgegeven voor dit lokale gebruik; deze lage waarden staan in de catalogi dan ook alleen onder Cuba vermeld. De zegels van koning Amadeus I maakten hierop geen uitzondering: in de Edifil catalogus staat deze Cubaanse emissie vermeld onder Cuba nummer 26.

De zegel heeft dezelfde beeltenis als de zegels uit de laatste serie van Antillen die hiervoor werden genoemd en maakt eigenlijk deel uit van die serie; de waarde van deze lokale Cuba zegel is slechts 12½ centimos en de kleur is groen. Voor uw beeldvorming staat ook deze zegel bij dit artikel afgebeeld als afbeelding 3.

Afb. 3

Postal Universal". Hiermee zijn wij thans aangekomen bij de laatste hier te bespreken emissie van de koning.

Koning Amadeus I: De eerste emissie van Puerto Rico.

Al vanaf 1873 werden zegels uitgegeven die bestemd waren voor gebruik op Puerto Rico en die ook onder die naam in de catalogus staan vermeld. Op de eerste drie zegels van dat jaar, die tesamen de eerste emissie vormen, komt koning Amadeus I weer voor; zijn beeltenis is daarna niet meer op zegels van Puerto Rico gesignaleerd. Deze 3 zegels vormen het eigenlijke onderwerp van dit artikel.

Door Puerto Rico zijn in de eerste jaren (dus vanaf 1873) tot het moment dat men onder "eigen naam" zegels ging uitge-

ven(1877) in totaal 5 series zegels voor postaal gebruik uitgegeven die alle 5 gemeen hebben dat "Ultramar" als inschrift dient. Bij alle 5 series betrof het precies dezelfde serie die in dezelfde kleur gelijktijdig werd uitgegeven voor resp. Antillen (de 1e serie van Puerto Rico) of Cuba (de series 2 t/m 5 van Puerto Rico). Het enige verschil tussen deze oorspronkelijke zegels van Antillen resp. Cuba en de identieke zegels van de eerste 5 emissies van Puerto Rico is, dat de zegels van Puerto Rico zijn voorzien van een in het zwart op de zegel gedrukte paraaf van het toen zittende hoofd van de Puerto Ricaanse postierijen (en door deze opdruk zijn de zegels dus goed te herkennen).

Voor ons verhaal is van belang te weten, dat de eerste emissie van 3 zegels van zegels van Puerto Rico (Edifil PR nummers 1, 2 en 3) gelijk is aan de laatste serie van Antillen (Edifil Ant. nummers 25, 26 en 27), met dien verstande dat de zegels dus nu voorzien zijn van een opgedrukte paraaf. Als afbeelding 4 bij dit artikel staan deze 3 zegels (in gestempelde versie) afgebeeld die tesamen de eerste emissie van Puerto Rico vormen.

Afb. 4

Het betreft dus wederom zegels van 25 resp. 50 centimos en 1 peseta in de kleuren grijs resp. bruin en bruingeel. De Edifil catalogus meldt verder nog de gebruikelijke tanding D:14 en het feit dat slecht gecentreerde zegels gebruikelijk zijn bij deze emissie. Kijken wij in de Unificado catalogus dan blijkt dat daarin nu slechts 1 varieteit vermeldt staat: de zegel van 25 centimos bestaat ook in lila onder Un.nr. 1a. Andere kleuren en/of ongetande versies worden merkwaardig genoeg nu niet meer genoemd. Toch houdt het verhaal hier nog niet op.

Kleurvariateiten van de eerste emissie van Puerto Rico.

Doordat de afbeeldingen bij dit artikel in zwart-wit worden getoond volsta ik hier graag met een opsomming van de in de literatuur bekende kleurvariateiten waarbij ik ook de cataloguswaarden vermeld in een percentage van de cataloguswaarde voor de vergelijkbare ongebruikte zegels. Van alle bekende kleurvariateiten wordt o.m. in de in 1977 uitgegeven catalogus van Hugo D. Storer melding gemaakt. Zetten we alles op een rij, dan blijken de volgende kleuren voor te komen:

25 CENTIMOS (Puerto Rico: Ed.nummer 1):

kleur: grijs (normaal) nummer	Ed./Un. nr 1	waarde	100 %
lila	Un. nr. la		200 %
grijsblauw	Storer nr. 78		100 %
bleekgrijs	Storer nr. 79		100 %
grijs/pizarra (zwart/grijs)	Storer nr. 80		125 %

50 CENTIMOS (Puerto Rico: Ed. nummer 2):

kleur: bruin (normaal) nummer	Ed./Un. nr 2	waarde	100 %
donkerbruin	Storer 82		200%
helderbruin	Storer 83		200 %

1 PESETA (Puerto Rico: Ed. nummer 3)

kleur geelbruin (normaal) nr.	Ed./Un. nr 3	waarde	100 %
roodachtig bruin	Storer nr. 84		100 %
donker roodbruin	Storer nr. 85		115 %
helder roodbruin	Storer nr. 86		95 %

Opvallend is nu om te constateren dat Storer met een aanzienlijke hoeveelheid kleurvariateiten komt, veel meer dan Edifil/Unificado. Enerzijds moet hierbij opgemerkt worden dat hij bij de samenstelling van zijn catalogus veel verschillende collecties heeft ingezien waardoor het zeer waarschijnlijk wordt dat al deze varieteiten ook echt bestaan. Anderszijds dient opgemerkt te worden dat de waargenomen verschillen minimaal zijn, in feite is slechts sprake van kleine nuanceverschillen, met uitzondering van de verschillen bij de zegel van 1 peseta. Van deze laatste zegel blijken rood/bruine exemplaren te bestaan die toch duidelijk in kleur moeten afwijken van de als "normaal" bekende geel/bruine exemplaren; toch hebben deze varieteiten de catalogi van Edifil/Unificado nooit gehaald.

Andere variëteiten van de eerste emissie van Puerto Rico.

Zoals hiervoor is opgemerkt staan bij Edifil/Unificado geen andere afwijkende variëteiten vermeld. Bij Storer wordt echter melding gemaakt van verschillende opdruk/misdrukken die tot uitdrukking komen in een onjuist opgedrukte paraaf. De volgende misdrukken zijn waargenomen (de cataloguswaarde van de misdruk is weer uitgedrukt als percentage van het "normale" ongebruikte exemplaar):

25 CENTIMOS grijs: deze zegel bestaat met een dubbel gedrukte paraaf, waarde 600 %.

25 CENTIMOS zwartgrijs: deze zegel bestaat met een horizontaal gedrukte paraaf, waarde 750 %.

Bij de dubbel gedrukte paraaf moet nog opgemerkt worden dat in feite 2 parafen vlak naast elkaar gedrukt zijn met een (horizontaal gemeten) tussenruimte van nauwelijks 1 millimeter.

Voorts meldt Storer dat van de 50 centimos zegel uit deze Puerto Rico emissie in helderbruin (zijn nummer 83) postale vervalsingen bekend zijn die voor 20 % van de normale waarde goedgekeurd staan.

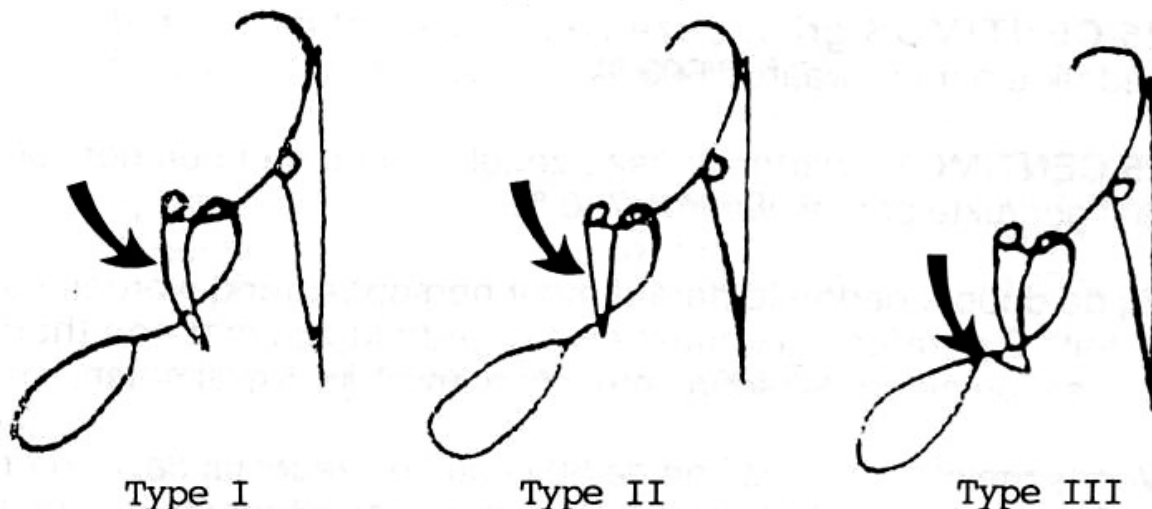
Tenslotte dient opgemerkt te worden dat deze zegels zijn uitgegeven in 1873, vlak voordat het Slavenregister in Puerto Rico werd afgeschaft (zie een eerder gepubliceerd artikel in dit blad). Het is dan waarschijnlijk, mede gezien de schaarste aan fiscale zegels, dat in sommige gevallen tijdens deze periode-overlapping, zegels uit deze 1e emissie gebruikt zijn voor fiscale doeleinden. In het bijzonder de zegel van 25 Centimos komt hiervoor in aanmerking omdat de te betalen belasting 40 centimos per slaaf per jaar bedroeg en de andere 2 zegels uit de serie een hogere waarde hebben. In de catalogus van Storer wordt inderdaad melding gemaakt van dit fiscale gebruik van postale zegels dat aangetoond is voor de zegel van 25 centimos, grijs, uit deze serie.

Storer meldde reeds toen in 1977 een cataloguswaarde van US \$ 50,- voor deze zegel op document. Voor de beide andere zegels is dit fiscale gebruik niet aangetoond.

Paraaf-varieteiten van de eerste emissie van Puerto Rico.

Echt interessant wordt het pas als blijkt, dat de 3 zegels uit de eerste emissie van Puerto Rico bestaan met licht van elkaar afwijkende paraaf-varieteiten. De verschillen blijken het best bij uitvergroting van de 3 bekende typen paraaf; in afbeelding 5 bij dit artikel vindt u een voorbeeld van de 3 typen.

Het verschil tussen de 3 typen is vast te stellen bij gedetailleerde vergelijking van het V-vormige middenstuk van de paraaf; de verschillen laten zich als volgt beschrijven:

Type I. De linkerzijde van de V is krom gebogen en onderaan komen beide zijden van de V samen zodat een scheve V ontstaat.

Type II: de V is kleiner dan bij type I en beide zijden zijn recht.

Type III: de beide zijden van de V zijn weer krom als bij Type I, maar zij komen onderaan niet samen, zodat in feite geen V-vorm bestaat

Ik kan u helaas niet voorzien van waarde indicaties van deze typen en evenmin ben ik in staat om aan te geven welke combinaties bestaan van enerzijds deze 3 typen paraaf en anderzijds de hiervoor besproken andere varieteiten. In de Edifil/Unificado wordt zelfs in het geheel geen melding van de verschillende typen gemaakt.

Ik hoop dat het bovenstaande ertoe leidt dat u in uw verzameling nog een nader onderzoek pleegt naar de beschreven varieteiten en typen die voorkomen bij deze zegels met de beeltenis van koning Amadeus I.

Hans Vinkenborg.

Studiecommissie

Spaanse vervalsingen van start

Het heeft even geduurd maar op 28 juni 1994 is het dan eindelijk gelukt. De heren Spaans, Sanchez, Vinkenborg, Minderaa en Zandbergen zijn net voor de zomervakantie voor het eerst bijeen geweest. Deze heren hadden zich dit voorjaar opgegeven om mee te denken over de problematiek van vervalste Spaanse zegels. Het belangrijkste besluit dat is gevallen is eigenlijk heel simpel; we gaan gewoon van start!

Met behulp van bestaande filatelistische literatuur wil de studiecommissie de echtheidskenmerken van de Spaanse zegels duidelijk maken. Voor de leden van de contactgroep Spanje-Portugal zal het resultaat belangrijk kunnen zijn. Daar we ook als doel hebben gekozen om de toegankelijkheid en de bruikbaarheid zwaar mee te laten wegen, zal het eindprodukt in een behoefte voorzien. Hoe dat eindprodukt er concreet uit gaat zien en in welke vorm dat publiekelijk wordt gemaakt is nog niet duidelijk. Tijdens de volgende bijeenkomst zal daarover verder worden gesproken. Ook zal dan de start van de commissie concreter worden, doordat we dan de eerste serie Isabel II 1850 onder de loep (ook letterlijk) nemen.

We zijn gestart en in oktober gaan we meer inhoudelijk de materie verkennen.

Wilt u meer informatie over de studiecommissie dan kunt u contact opnemen met ondergetekende, telefoon 05291- 56358

namens de studiecommissie Spaanse vervalsingen
Louis Zandbergen

PM Oproep:

Wie heeft de beschikking over het volgende boekwerk en wil dit tijdelijk ter beschikking stellen voor onderzoek voor de commissie?

' Guia del coleccionista de sellos de correos de España' deel 1 1850- 1854 van A. Tort-Nicolau

Catalogus Manuel Myre 1939.

De stad Coimbra is één van de mooiste steden die je kunt voorstellen. Moorse en Romaanse invloeden hebben hun sporen overal nagelaten en al dat fraais ligt rondom een winkelstraat, Rua Ferreira Borges, geconcentreerd. Aan de ene kant de nauwe straatjes met ontelbare winkeltjes en restaurantjes, anderzijds de krioelweggetjes die zich omhoog naar de moderne universiteit kringelen. Om de paar meter vinden we restanten van oude muren, beelden en resten van 1000 tot 1500 jaar geleden. Wat je hier om de meter vindt, zou in Nederland onmiddellijk afgezet worden om er een museum rond te bouwen. Links en rechts verrijzen kerkjes met graven op de looppaden en alle huizen zijn verblindend wit.

Eén van de bekendste kerken in de hoofdstraat heeft zijn zijbeuk aan een café afgestaan met erachter het oude klooster. In het café zit je onder de gewelven, oude preekstoelen en biechtbanken, spiritualiën te drinken boven op ontelbare graven.

Aangezien de postseries in Lissabon en Porto zijn gevestigd, is zowat elke losliggende steen van deze beide steden op postzegels verschenen. Van Coimbra is er bijna niets op postzegels gezet behalve dan het stadsstation(!), en de Se Velha, de oude kathedraal (nummer 584) in klein formaat!

Het station van Coimbra laat de treinen tot in dit centrum komen. Aan de lage kant ligt de Praça Velha, omringd door winkeltjes in panden die steeds de indruk geven op instorten te staan. De goederen staan opgestapeld tegen de fraaist bewerkte muren onder plafonds met ornamenten uit vorige eeuwen.

Op deze Praça Velha wordt op de derde zaterdag een vlooienmarkt gehouden met aanbod van antieke (boeken) munten en postzegels, alles uitgestald op eeuwenoude in de grond verankerde onregelmatige kinderhoofdjes. Wat postzegels betreft is er meestal alleen modern te vinden en als er iets ouds opduikt zijn de prijzen exorbitant!

Soms kom je bij "amateurs" prachtige zaken tegen. Zo vond ik "O Philatelista" het maandblad "Eladio de Santos" uit 1943 (zie hiernaast). Een juweel van een boekje, alleen al om de omslag! De publikatie bevatte wat nieuwtjes op postzegelgebied, een artikeltje meestal vertaald uit het Engels, en verder de aanbie-

Publicação Mensal

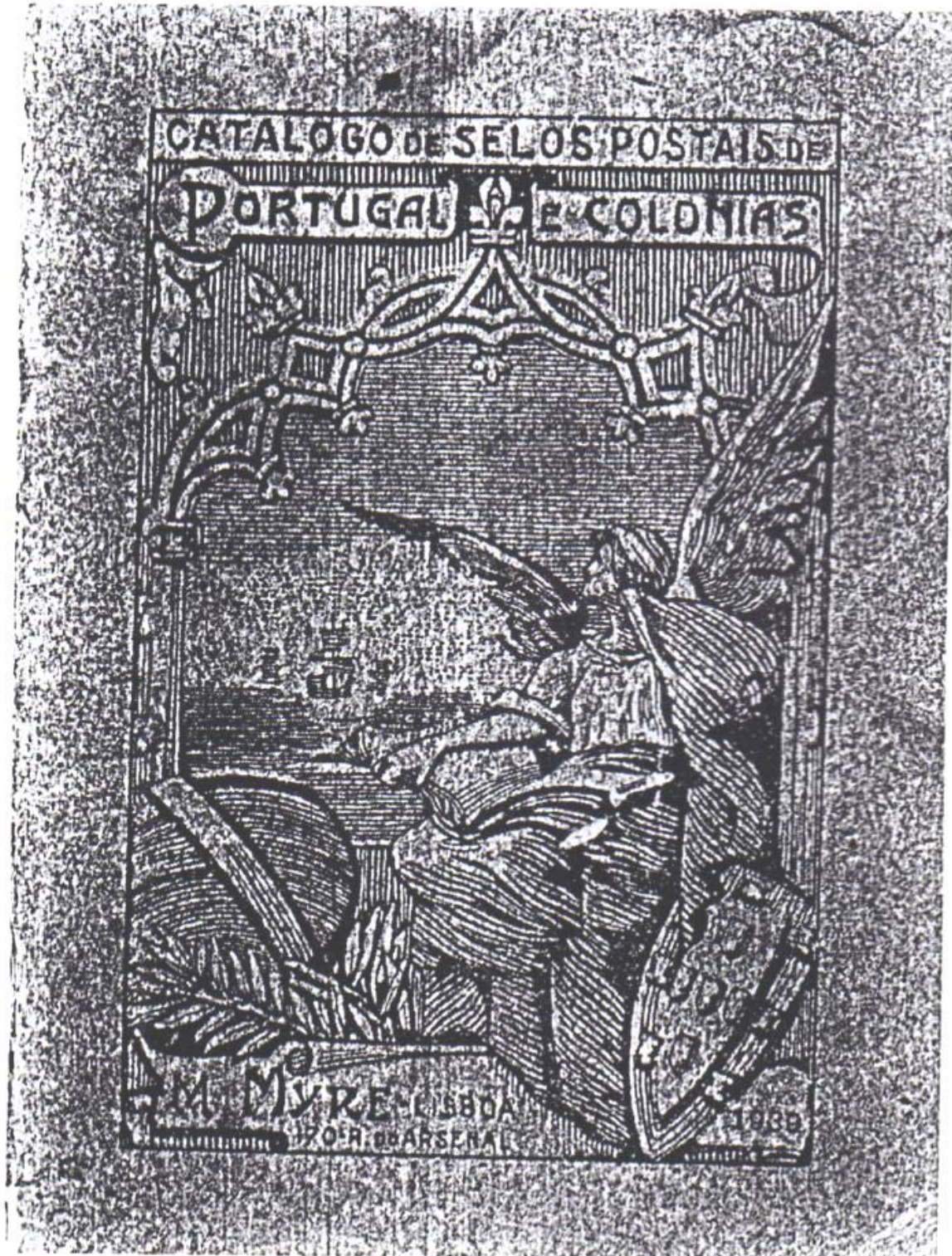
Gladio de Santos
Rua Bernardo Lima, 27.
Telef. 49725 - Lisboa M.

B. Gomez Feu

ANO III - N.º 36

dingen van Santos. Tussen wat oude spulletjes vond ik opeens een oude "Manuel Myre"-catalogus uit 1939. De verkopende dame werd niet door mijn Portugees misleid, of misschien was mijn fysionomie (= gelaatsuitdrukking) die haar tot een prijs van

1500 Escudo bracht (± f 16,--). Ongeïnteresseerd gooide ik zonder commentaar het boekje weer neer, zondermeer verwach- tend - en hopen- d - dat ik teruggeroepen zou worden. Maar nee, ze liet mij lopen en ik moest het boekje hebben, zodat alleen de

weg naar Canossa voor mij lag. Maar, bij het plekje waar ik voor 150 Escudo het Santos maandblad kocht, vond ik tussen wat pretplaatjes eenzelfde "Myre"-catalogus ook uit 1939 aangeprijsd voor 400 Escudo. In dit geval werd door mijn gestalte en uiterlijk de prijs naar 150 Escudo teruggebracht, mij in pure verwarring brengend!

De "Manuel Myre"-catalogus uit 1939 was de 31e uitgave en heeft als omslag merkwaardigerwijs dezelfde afbeelding als de oude "Simoes Ferreira"-catalogus van 1925, de 25 Reis groen van 1898, in geval van "Myre" is de regel donker rood weergegeven. Het merkwaardige van deze catalogus is dat de prijzen genoteerd zijn zonder acht te slaan op papierverschillen of tandingen. Klaarblijkelijk vond Manuel het gemier met tandingen en papierdikten buiten proporties vervelend. Anders kan ik zijn officiële mededeling aan het begin van zijn catalogus niet verklare

Vendo indistintamente todos os selos sem preocuparme com picotados ou diferença de papel, não comprando por mais preço qualquer dessas especialidades e vendo mesmo dos selos que tiver as variedades menos vulgares pela cotação corrente.

Tenho sempre lotes para troquistas, por preços tentadores.

De tekst zal voor de Portugese verzamelaar geen geheimen hebben, maar voor onze Spaanse vrienden volgt hier de vertaling:

"Ik verkoop zonder onderscheid alle zegels zonder mij druk te maken over tandingen of papierverschillen. Ik koop van deze specialiteiten niets in tegen hogere prijs en ik verkoop zegels met meest ongewone variëteiten tegen de normale lopende quotering. Ik heb altijd voorraden in stock voor verlokkelijke prijzen".

Voor wie er in onze vereniging ook zo over denkt houden wij ons gaarne aanbevolen.

Jan van Gerwen

★★★.

Nogmaals:

"Pera de Satanás" of "het Duivelssikje" 25 Reis bruin.

Enige tijd geleden schreef Frits van Beekum een artikel over Pera de Satanás; een duister fenomeen, waarover zeer weinig bekend was.

In een artikel in een Portugese krant over vervalsingen vond ik de aanvullende gegevens die tot nu toe ontbraken. De Núcleo geeft van de Pera de Satanás een afbeelding, maar geeft er verder niet die inlichting bij die de zaak juist zo aardig maakt.

Welnu in 1887, zo vertelt de beroemde Carlos George in zijn "Herdrukken van verschillende artikelen over zegels van Portugal en koloniën", veroorzaakte Alfredo Alves Mendes, bekend als de Pera de Satanás, een enorme opschudding in postale kringen met de eerste postale vervalsing. Waarschijnlijk droeg hij een sikje, vandaar de bijnaam.

Geboren in Porto in 1838, was hij een bekende dief en valsmunter, die in april 1886 kennis maakte met een 17-jarige typograaf, die in Lissabon bij de Casa da Moeda werkzaam was. Hij liet deze jongeman. de clichés stelen van de postzegels, Yvert nummer 59, de 25 Reis bruin en ook de 500 Reis. Het betreft de emissie 1882 - 1883 van Don Luis I.

Het 'Duivelssikje' kocht voor 20.000 Reis (20 Escudo) een soort handpersje genaamd Minerva, dat zich nu in de Casa da Moeda bevindt. Een fabriekje werd ingericht in de Rua de Socorro de Cima 44 en Caetano Simoes, bijgenaamd de 'Priester' werd aangesteld voor de verkoop in de wijken van Lissabon. De politie was er snel bij en vond nog 375 valse zegels in zijn matras verborgen.

De vervalsingen zijn slecht gemaakt en het is voor mij onbegrijpelijk dat 'de Priester' succes had met deze zegels. Bij enkele exemplaren leek de kleur aardig op de 25 Reis bruine kleur, die ook vele nuanceringen kent. Het merendeel heeft echter een bleekachtige vleeskleur.

De ongebruikte exemplaren zijn het zeldzaamst, maar ook de gebruikte zijn moeilijk te vinden. Hoewel de criminelen vast zaten en er niet veel vervalsingen waren verspreid, bracht het gebeurde toch een schok teweeg bij de Posterijen die de 25 Reis (Yv. 59) in 1887 vervingen door een ander type met blauw-violette kleur. Behalve het authentieke cliché, werd ook het juiste papier gebruikt voor de vervalsingen. De druk was echter slecht uitgevoerd en de tandingen zijn met een naaimachine aangebracht. Hoeveelheden zijn niet bekend, maar wel was het de eerste poging tot postale oplichting uit winstbejag. De 25 Reis was toentertijd de meest verkochte zegel voor het Portugese briefverkeer.

Jan van Gerwen.

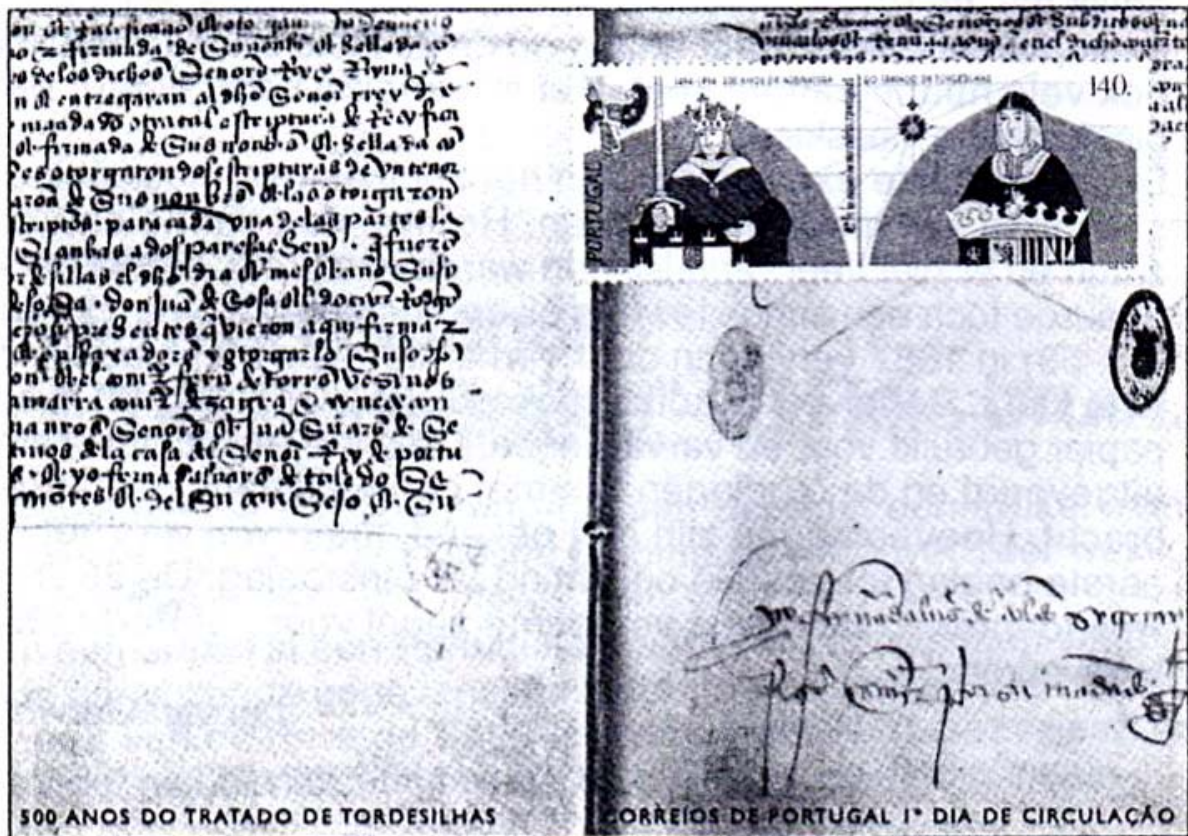
★★★

500 jaar Verdrag van Tordesilhas

Op 7 juni 1994 bracht de PTT van Portugal een frankeerzegel uit, gewijd aan het feit, dat 500 jaar geleden het Verdrag van Tordesilhas werd gesloten tussen de twee landen op het Iberisch schiereiland. Spanje en Portugal. Het was een verdrag waarbij deze beide zeevarende landen als het ware de wereldzeeën verdeelden.

Het gaat om een zegel, zeer langwerpig van vorm en verdeeld in een linker en een rechter deel. Op het linker deel zien we de toenmalige koning van Portugal en rechts de afbeelding van de beroemde Spaanse koningin Isabella van Castilië.

De zegel wordt ook uitgebracht op een FDC, waarop een deel van de verdragstekst staat afgebeeld.

Zowel vanwege oorzaken als consequenties is het Verdrag van Tordesilhas, op 7 juni 1494 getekend door Portugal en Castilië, een bijzonder en markant diplomatiek instrument, dat we moeten zien als een logisch gevolg van de ontwikkelingen op het Iberisch schiereiland. Grijpen we even terug in de historie.

Het is duidelijk, zelfs rekening houdend met de onderliggende vraagstukken en doelstellingen, die erin zijn opgenomen, dat dit verdrag niet voortkwam uit een enkel feit. Toch mogen we aannemen dat de voornaamste reden was: De ontdekking in 1492 door Columbus van het Amerikaanse continent.

Volgend op de verzoening tussen Iberische politici, begonnen door koning João I, voortgezet door de koningen Duarte en Pedro en het hoogtepunt bereikend onder koning João II, leidde dit tot het tekenen van het Alcaçovas Verdrag tussen beide koninkrijken op 4 september 1479.

Daarbij werd de Atlantische Oceaan gedeeld door een parallel, die getrokken werd bij de Kanarische Eilanden. De zee zuidelijk van die lijn kwam aan de Portugese koning inclusief het gezag over Madeira, de Azoren, Guinea en Kaap Verdië.

De eerste reis van Columbus toonde al aan dat deze "horizontale" verdeling van de zee in feite niet bruikbaar was. Veel meer uitzicht bood een meridiaan-perspectief, dus verdeling doormiddel van een verticale lijn.

Op verzoek van Isabella van Castilië heeft in 1493 paus Alexander VI als scheidsrechter aan Castilië het recht toegekend op alle ontdekte en nog te ontdekken gebieden ten westen en ten zuiden van de meridiaan die 100 mijl westelijk van de Azoren en Kaap Verde liep. Portugal ging hiermee niet accoord.

Er moest een oplossing komen en in 1494 werd een overeenkomst met een aan de Portugese wensen aangepaste verdeling voorgelegd. Deze mogelijkheid bleek aan beide zijde aan te slaan. Dientengevolge werd de overeenkomst in Tordesilhas gesloten en drie maanden later geratificeerd in Setúbal. Daarbij werd een meridiaan vastgesteld als scheidingslijn op 370 léguas (zeemijlen) westelijk van de Kaap Verdische Eilanden.

Jaime Cortesão noemde dit een Salomons oordeel, omdat het tegemoet kwam aan de voornaamste wensen van beide monarchieën.

De zuidelijke Atlantische Oceaan werd door Lissabon nog steeds gezien als een "mare clusum" en als monopolie van de Portugese kroon. Zodoende waren de condities voor schepen om op open zee te varen nog steeds verzekerd. Dat stelde de zeevaarders in staat om de Benguela stroom te vermijden en gebruik te maken van de gunstige winden, die hen naar de Indische Oceaan konden voeren. Dat zou het voornaamste onderhandelingspunt van koning João II geweest zijn en niet het feit dat hij toen al geweten zou hebben dat er een Brazilië bestond. Voor Castilië was het duidelijk dat Indië westelijk van die deellijn lag en op die manier de claim op dat deel van de wereld was veiliggesteld.

Brazilië, in 1500 ontdekt door een Spanjaard, werd zodoende Portugees en er zijn dientengevolge heel wat discussies geweest tussen Brazilië enerzijds en Argentinië en Uruguay anderzijds over het verloop van de grenslijnen.

Overzicht artikelen gepubliceerd in IBERIA

(april 1987 t/m april 1994)

De filatelistische kontaktvereniging Spanje-Portugal bestaat al 7¹/₂ jaar. Een periode die gekenmerkt wordt door een steeds groter wordende behoefte aan informatie. Logisch, wanneer een duik genomen wordt in filatelisch bad die vol zit met bijzondere onderwerpen, dan wordt de vraag om meer gegevens vanzelf aangewakkerd. Veel informatie is intussen te vinden in ons verenigingsblad. Een schat aan gegevens is inmiddels de revue gepasseerd. In de 28 verschenen nummers kunt u artikelen aantreffen die nodig zijn om het verzamelen om te zetten in filatelie. Eén van de belangrijkste pluspunten is de toegankelijkheid; er is geen taalbarrière!

Om de bruikbaarheid nog meer te verhogen heb ik een overzicht gemaakt van alle inhoudelijke artikelen die in de loop van de jaren zijn verschenen. Zo kunt u snel dat artikel opzoeken welk u nodig heeft.

Zoals al gezegd, alleen inhoudelijke artikelen. Niet opgenomen zijn mededelingen van huishoudelijke aard, catalogusbesprekingen, 'nieuwe uitgiften', vraag en aanbod, etcetera. Ik heb tevens een bepaalde ordening aangebracht. Vooral bij het verzamelgebied Spanje is dat te zien. Voor Portugal was het echter moeilijk om een verdeling te maken.

Wanneer u een artikel vindt dat u wilt inkijken, dan vindt u achter de titel een getal tussen haakjes, bv (5). Dit getal verwijst naar het nummer van ons verenigingsblad. Mocht u niet (meer) in het bezit zijn van dat nummer dan kunt u een kopie opvragen bij het secretaris, Frits van Beekum.

Louis Zandbergen, juli 1994

OVERZICHT ARTIKELEN VERENIGINGSBLAD IBERIA

ALGEMEEN

* Keurmeesters (17)

* Firmaperforaties: een verzamelgebied met veel gaten (24)

SPANJE

- * Postzegels voor de staatskas (2 t/m 6)
- * Spaanse aerogrammen vanaf 1981 (4)
- * De afstempelingen in Spanje 1850-1870 (6)
- * Kleurproef? (6)
- * Oude Spaanse hand-poststempels (7)
- * Van Spaanse nummerstempels tot postcodenummers (8) (9)
- * Stempels met 'Tranvias' (10)
- * Controlenummers op Spaanse frankeerzegels (12)
- * Zijn postzegels onschuldig? (13)
- * De Spaanse wapenreeks deel 1 (14)
- * Dubbeldrukken (14) (15)
- * Twee typen van de zegel 25c. Franco voor het kasteel "De la Mota" (17)
- * De postgeschiedenis van het klooster Montserrat (18)
- * De blokkadebreker van Bilbao 1873 (20)
- * Afrikaanse perfinen van koloniaal Spanje (20)
- * Spaanse veldpost 1859/60 (21)
- * Het Franse expeditionaire leger in Spanje 1823-1828 (22)
- * Spaanse stempels op oude Franse zegels (22)
- * De Spaanse poststaking van 1922 (23)
- * De luchtpostzegels Legazpi en Sorolla van 1953 (26)
- * Registro Central de Esclavos de Puerto Rico (26)
- * 'Estudio del sello conmemorativo del cuarto centenario del descubrimiento de Puerto Rico, 1493-1893'; uitgebreide boekbespreking (28)

SPAANSE VERVALSINGEN

- * Valse Juan Carlos van 17 pesetas (2)
- * De echte Isabel II-zegels 1850 (4)
- * idem 1851 (5)
- * idem 1852 (6)
- * idem 1853 (8)
- * Eenvoudig te herkennen vervalsingen (19)
- * Echte of valse " Ferrocarriles" (20)
- * Een THEBUSSUM-vervalsing (23)
- * De Don Carloszegel 1 Real van 1 juli 1873 (25)

SPAANSE BURGEROORLOG

- * De vergeten oorlog (1)
- * Internationale hulp aan Franco's zijde- enkele opmerkelijke vondsten (7)

- * Ook interneringskampen in Engeland (9)
- * Gebrek aan frankeerzegels tijdens de Spaanse Burgeroorlog (11) (12) (13)
- * De Blauwe Divisie (16)
- * De Lepanto-blokken (18)
- * " No hay sellos" (19)
- * De locale zegels van Menorca (21)
- * Paris-83/Rue Bleu (24)
- * De postale problemen van Asturië tijdens de burgeroorlog (27)

CARLISTEN

- * Carlistische post (2) (3)

PORTUGAL

- * Portugal - De toptien (1)
- * Portugeze zegels (2)
- * Perfins van Portugal (4)
- * Hendrik de Zeevaarder (4)
- * Portugees India, het einde van een kolonie (5)
- * De posteries tot 1800 in Portugal (9)
- * De eerste zegels van Portugal (9)
- * Sint Antonis van Lissabon (9)
- * Coutinho en Cabral, de allereersten (10)
- * De Portugees-talige postgebieden van Zuidelijk Afrika (11)
- * De 'Kranten' en de '21/2-Reis'-zegels van Portugal, de Azoren en Madeira tot 1912 (12)
- * De herdrukken en de oorspronkelijke drukken van Portugal (14) (21) (22)
- * De 'Kroonzegels' Portugese gebieden (14) (15)
- * Afrikaanse perfins van koloniaal Portugal (17)
- * De papiersoorten van de ceres-zegels (18)
- * Selos famosos (20)
- * Aangetekende brieven en R-strookjes van Portugal (21)
- * Vasco da Gama en de "Ontdekking van de Zeeweg naar India" (22)
- * Portugezen opgelet! (23)
- * De 'Postcongres Herdrukken' van '1855' (,1890 en 1893) (25)
- * De tweede emissie van Pedro V met gladhaar (26)
- * De oplossing van een mysterie (28)
- * De rariteit 120 Reis Don Luis I 'rechte band'-type (28)
- * Portugese vervalsingen: 'Pera de Satanaz' (28)

- * Het mysterie van de 120 Reis Don Luis I (27)
- * Over stempels gesproken (27)
- * Postzegelplakmachine met perfin in Portugal? (27)

POSTZEGELLITERATUUR

De taalbarrière in het Spaans- en Portugeesverzamelgebied is soms onoverbrugbaar. Toch kunnen we ons met handen en voeten en enige indenkvermogen toch wel voorstellen wat de buitenlandse auteur bedoelt heeft. Maar, ja hoe komen aan die literatuur? Op mijn schriftelijk verzoek aan P.W. Meinhardt om opgave van beschikbare literatuur heb ik 16 juni 1994 een antwoord gekregen. Het bericht heeft één belangrijke allinea die ik u niet wil onthouden. P.W. Meinhardt meldt: "De reden hiervoor (=geen literatuurlijst) zijn dat vele boeken niet meer of slechts nog beperkt leverbaar zijn. Bovendien zijn de kosten voor het verkrijgen hiervan inmiddels dermate hoog dat een prijsopgave niet meer kan."

Wel geeft het bedrijf op dat het de beschikking heeft over enkele catalogi. Deze zijn:

- * Portugal: speciale catalogus Portugese voormalige coloniën 1994, 298 blz; kleur f65,=
- * Spanje; v. Rudolphi (duits) handboek Carlistische Post 28 blz f12,50
- * Spanje: Edifil cat. 1995; 185 blz; kleur; ca. f32,50
- * idem idem incl. gebieden 300 blz; f58,=
- * idem : speciale catalogus incl. gebieden 1994; 2 delen; 680 blz; ca. f160,=

Mocht u interesse hebben dan kunt u contact opnemen met het bedrijf in Den Haag, telefoon 070- 3652227

De filatelistische opbrengst van Meinhardt bleek wel uiterst schamel toen ik een prijslijst van A. Laiz te Madrid in handen kreeg. De prijslijst die opgesteld is op 5 maart 1994 bevat meer dan 150 titels! Met een goede beschrijving weet u aardig wat dit bedrijf te koop heeft. Het gaat te ver om al die titels hier te vermelden. Onze secretaris zal eerst een poging doen om met A. Laiz in contact te komen. Om onnodige verzendkosten te besparen kan het gezamenlijk bestellen een mogelijke oplossing zijn. Maar eerst moeten we afwachten wat Frits van Beekum voor elkaar krijgt. U hoort hier nog van.

Louis Zandbergen, juli 1994